

Projekts Nr. JUST/2010/JCIV/AG/0010-30-CE-0421163/00-50 «Civiltiesiskās
sadarbības

kvalitātes uzlabošana: ES līmeņa procedūras civillietās un iespējas, kuras sniedz
pierādījumu iegūšanas regula un dokumentu izsniegšanas regula»

Apmācību kurss „Pārrobežu tiesvedība civillietās: Eiropas maksājuma
rīkojums, Eiropas procedūra maza apmēra prasībām un Eiropas
izpildes rīkojums”

2013.gada 29.-30. aprīlī

**Vispārējs ieskats un piemērošanas
noteikumi Eiropas Parlamenta un
Padomes 2006. gada 12. decembra
Regulai Nr. 1896/2006 (EK), ar ko
izveido Eiropas maksājuma rīkojuma
procedūru**

*Dagnija Palčevska
Tieslietu ministrija*

**Eiropas Parlamenta un Padomes 2006.gada
12.decembra Regula (EK) Nr.1896/2006, ar ko
izveido Eiropas maksājuma rīkojuma procedūru**

Lekcijas/semināra saturs

1. Vispārējs pārskats par Eiropas maksājuma rīkojuma procedūras galvenajiem principiem
2. Regulas mijiedarbība ar Civilprocesa likumu
 - ✓ grozījumi Civilprocesa likumā Regulas piemērošanas jautājumos
 - ✓ mijiedarbība ar citām Civilprocesa likuma normām
 - ✓ salīdzinājums ar saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā

Pirms un JOPROJĀM paralēli Eiropas maksājuma rīkojuma procedūrai

Vācijas
tiesas
spriedums

Vācijas tiesas sprieduma
izpildes pasludināšana
Latvijas tiesās (Briseles I
Regula (44/2001))

Vācijas tiesas
sprieduma
izpilde
Latvijā

Eiropas maksājuma rīkojuma procedūras modelis

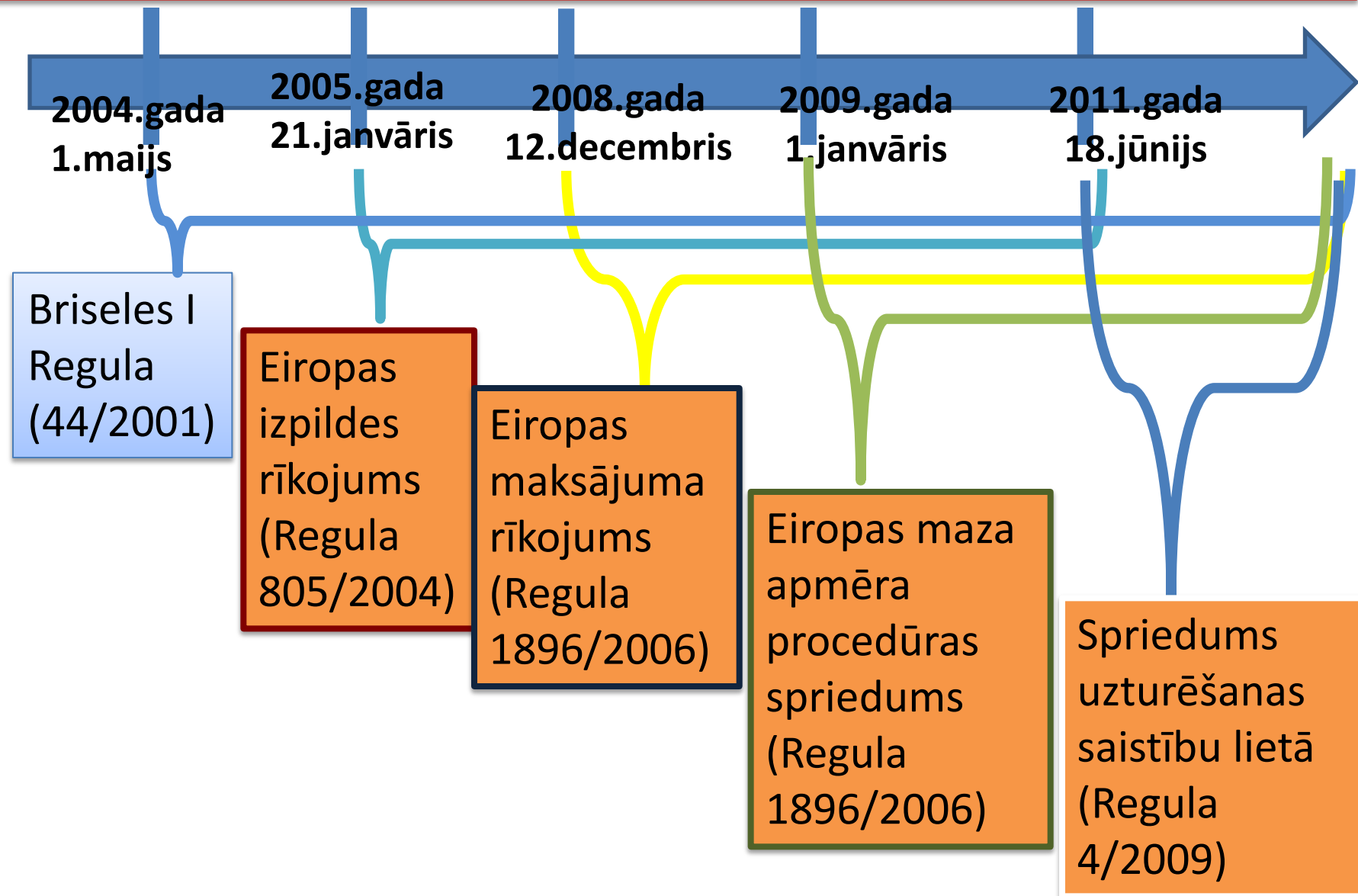
Vācijas tiesām **rīkojuma
pieņemšanā ir jāievēro
noteikta kārtība**, kas izslēdz
sprieduma neatzīšanas
pamata piemērošanas
nepieciešamību izpildes
dalībvalstī

~~sprieduma
izpildes
pasludināšana
(*exequatur*)
Latvijas tiesās~~

Vācijas tiesas
izdotā
maksājuma
rīkojuma
izpilde
Latvijā

Nolēmumu par neapstrīdētiem prasījumiem atzīšana un izpildīšana Eiropas Savienībā

Eiropas maksājuma rīkojuma procedūra (1896/2006) - vispārējs ieskats un piemērošanas noteikumi

1. Mērķis nodrošināt iespēju, kā vienkārši, samazinot tiesāšanās izdevumus, varētu panākt neapstrīdētu parādu piedziņu ES.

2. Spēkā no 2006.gada 31.decembra un to **piemēro no 2008.gada 12.decembra** (33.pants)

3. Nepiemēro Dānijā

4.1. Regulu piemēro **tikai pārrobežu lietās**, t.i., kad vismaz vienam lietas dalībniekam dzīvesvieta/domicils nav tiesvedības dalībvalstī (3.pants)

4.1. Brīdinājuma kārtība nav pieļaujama, ja parādnieka (deklarētā) dzīvesvieta vai atrašanās vieta nav Latvijas Republikā. (CPL 406.¹panta otrā daļa)

Eiropas maksājuma rīkojuma procedūra (1896/2006) - vispārējs ieskats un piemērošanas noteikumi

4.2. Pārrobežu lietu skaits Latvijas tiesās

Latvijas tiesas 2011.gadā ir lūgušas izsniegt tiesu dokumentus civillietās (pavēstes, prasības pieteikumus, spriedumus un lēmumus) personām citās dalībvalstīs 1064 gadījumos.

4.3. Pārrobežu lietu skaits citu dalībvalstu tiesās ar personu iesaisti no Latvijas

Citu dalībvalstu tiesas 2011.gadā ir lūgušas izsniegt tiesu dokumentus personām Latvijā 431 gadījumos

!Dati ir tikai par tiem dokumentu izsniegšanas lūgumiem, kas iesniegti ar Tieslietu ministrijas kā centrālās iestādes starpniecību!

Eiropas maksājuma rīkojuma procedūra (1896/2006) - vispārējs ieskats un piemērošanas noteikumi

5. Prasītājs **var izvēlēties**, vai prasību celt saskaņā ar regulā paredzēto kārtību vai izmantot alternatīvu procedūru, kas paredzēta attiecīgās valsts nacionālo tiesību aktos (preambulas 10.apsvērums, 1.pants)

5. CPL saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā – ne visos gadījumos būs atbilstoša alternatīva

6. Lemjot par to, **kurām tiesām jāpiešķir jurisdikcija izdot Eiropas maksājuma rīkojumu**, dalībvalstīm būtu pienācīgi jāņem vērā vajadzība nodrošināt tiesu iestāžu pieejamību.
(Regulas preambulas 12.apsvērums)

6. Latvijā izdot Eiropas maksājuma rīkojumus ir kompetentas vispārējās jurisdikcijas tiesas.

Eiropas maksājuma rīkojuma procedūra (1896/2006) - vispārējs ieskats un piemērošanas noteikumi

7. Regulu piemēro civillietās un komercietās.

Regulu nepiemēro laulāto mantisko attiecību, mantošanas, maksātnespējas un atsevišķos ārpuslīgumisko saistību jautājumos. (2.pants)

Eiropas maksājuma rīkojuma procedūra – vienota kārtība **finanšu prasījumu piedziņai par konkrētu summu, kas ir jāmaksā** pieteikuma iesniegšanas brīdī (4.pants)

7. Brīdinājuma kārtība pieļaujama **maksājuma saistībās, kuras pamatotas ar dokumentu un kurām ir iestājies izpildes termiņš**, kā arī maksājuma saistībās par tādas atlīdzības samaksu, kas nolīgta līgumā par preces piegādi, preces pirkumu vai pakalpojuma sniegšanu, ja šīs saistības ir pamatotas ar dokumentu un **tām nav noteikts izpildes termiņš**. (CPL 406.¹panta pirmā daļa)

Eiropas maksājuma rīkojuma procedūra (1896/2006) - vispārējs ieskats un piemērošanas noteikumi

8. Veidlapas faktiski jebkurai procesa stadijai un procesuālajai darbībai:

A veidlapa – pieteikums EMR;

B veidlapa – prasītājam adresēts pieprasījums labot vai aizpildīt pieteikumu EMR;

C veidlapa – prasītājam adresēts priekšlikums grozīt pieteikumu EMR;

D veidlapa – lēmums noraidīt pieteikumu EMR;

E veidlapa – EMR (ko nosūta atbildētājam);

F veidlapa – atbildētāja iebildumu veidlapa;

G veidlapa – EMR izpildāmības apliecinājuma veidlapa

8. Brīdinājuma kārtības veidlapas:

1) pieteikums par saistības piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā;

2) brīdinājums par maksājuma saistības piespiedu izpildīšanu;

3) atbilde uz brīdinājumu par saistības piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā

(21.07.2009 MK not. Nr.792)

Eiropas maksājuma rīkojuma procedūra (1896/2006) - vispārējs ieskats un piemērošanas noteikumi

9. Jurisdikciju nosaka saskaņā ar Briseles I Regulu (44/2001), bet patērētāju līgumu gadījumos, ja atbildētājs ir patērētājs, procedūra ir pieejama tikai tad, ja jurisdikcija ir patērētāja domicila dalībvalsts tiesām. (6.pants)

10. Pieteikumu iesniedz papīra formātā vai izmantojot citus saziņas veidus, tostarp elektroniskos, **ko ir akceptējusi izcelsmes dalībvalsts un kas ir pieejami izcelsmes tiesai.** (Regulas 7.panta 5.punkts)

9. Pieteikumu brīdinājuma kārtībā iesniedz rajona (pilsētas) tiesas zemesgrāmatu nodaļai pēc parādnieka (deklarētās) dzīvesvietas vai atrašanās vietas (juridiskās adreses). (CPL 406.²panta otrā daļa)

10. Latvijā pieteikumu var iesniegt rakstveidā (papīra formātā) personīgi vai ar pilnvarotas personas starpniecību vai nosūtot pa pastu.

10. Pieteikums noformējams atbilstoši Ministru kabineta apstiprinātajam paraugam. (CPL 406.³pants)

Eiropas maksājuma rīkojuma procedūra (1896/2006) - vispārējs ieskats un piemērošanas noteikumi

11. Tiesa, kas saņēmusi pieteikumu Eiropas maksājuma rīkojumam[..], pārbauda, vai 2., 3., 4., 6. un 7.pantā noteiktās prasības ir izpildītas un **vai prasījums šķiet pamatots un pieņemams** (Regulas 8.pants).

[..] ja vien prasījums nav skaidri **nepamatots un nepieņemams**, tiesa dod prasītājam iespēju **papildināt vai labot** pieteikumu (Regulas 9.pants).

Tiesa **noraida pieteikumu**, ja [tas neatbilst regulas prasībām].

Par pieteikuma noraidīšanu **nav tiesības iesniegt pārsūdzību**. (Regulas 11.pants)

11. Tiesnesis atsaka pieņemt pieteikumu, ja tas neatbilst likuma [..] prasībām.

Par atteikumu [..] pieņem **motivētu lēmumu**. Lēmumu kopā ar dokumentu par valsts nodevas samaksu, **nosūta pieteicējam**.

Lēmums **nav pārsūdzams**. (CPL 406.⁴pants)

Eiropas maksājuma rīkojuma procedūra (1896/2006) - vispārējs ieskats un piemērošanas noteikumi

12. Apvienotie tiesas izdevumi EMR procedūrā un parastā civilprocesā, kas sākas, ja iesniedz paziņojumu par iebildumu Eiropas maksājuma rīkojumam dalībvalstī, **nepārsniedz** parasta civilprocesa **tiesas izdevumus, ja nav iepriekšējas EMR procedūras attiecīgajā dalībvalstī.** (Regulas 25.panta 1.punkts)

12. Lēmums par tiesvedības izbeigšanu brīdinājuma kārtībā sakarā ar parādnieka iebildumiem nav šķērslis prasības celšanai prasības tiesvedības kārtībā. Šajos gadījumos samaksāto **valsts nodevu atmaksā vai tā tiek ieskaitīta, ja prasību ceļ prasības tiesvedības kārtībā.** (CPL 406.⁸pants)

Par katru prasības pieteikumu [...] maksājama **valsts nodeva šādā apmērā:**

7) par pieteikumu [...] brīdinājuma kārtībā, [...] *par pieteikumu Eiropas maksājuma rīkojumam* [...] — 2 % no parāda summas, bet ne vairāk par 350 LVL. (CPL 34.panta pirmā daļa).

Par pieteikumu Eiropas maksājuma rīkojumam [...] **samaksātā nodeva ieskaitāma valsts nodevā par prasību**, ja atbildētājs paziņojis par iebildumu [...] tiek turpināta prasības tiesvedība. (CPL 36.¹pants).

Eiropas maksājuma rīkojuma procedūra (1896/2006) - vispārējs ieskats un piemērošanas noteikumi

13. [...] **[Tiesa]** prasītāju aicina pieņemt vai noraidīt priekšlikumu Eiropas maksājuma rīkojumam par summu, ko norādījusi tiesa. (Regulas 10.pants)

13. Ja **parādnieks** atzīst pieteikumu kādā tā daļā, pieteicējam paziņo parādnieka atbildi un nosaka termiņu, kurā viņš paziņo tiesai par saistības nodošanu piespiedu izpildei atzītajā daļā. (CPL 406.⁷pants)

14. Ja prasītājs pieņem tiesas priekšlikumu, tiesa izdod Eiropas maksājuma rīkojumu attiecībā uz to prasījuma daļu, ko prasītājs pieņēmis. **Sekas attiecībā uz pārējo sākotnējās prasījuma daļu reglamentē valsts tiesību akti.** (Regulas 10.pants)

14. Tiesa atstāj prasību bez izskatīšanas daļā, par kuru neizsniedz Eiropas maksājuma rīkojumu [...]. (CPL 219.panta otrā daļa)

Eiropas maksājuma rīkojuma procedūra (1896/2006) - vispārējs ieskats un piemērošanas noteikumi

15. Tiesa nodrošina, ka rīkojumu **piegādā** atbildētājam saskaņā ar valsts tiesību aktiem, **ievērojot minimālos standartus**, kas noteikti 13., 14. un 15.pantā.
(Regulas 12.panta 5.punkts)

Dokumentu piegāde [..] nav pieņemama, ja atbildētāja **adrese nav droši zināma**.
(Regulas 14.panta 2.punkts)

15. Brīdinājumu [..] **izsniedz parādniekam pret parakstu**. Dokuments ar parakstu par saņemšanu un atzīmi par brīdinājuma izsniegšanas datumu iesniedzams tiesā.

Ja brīdinājuma **izsniegšana** parādniekam **nav iespējama**, tiesnesis pieņem lēmumu par pieteikuma atstāšanu bez izskatīšanas.
(CPL 406.⁶pants)

Eiropas maksājuma rīkojuma procedūra (1896/2006) - vispārējs ieskats un piemērošanas noteikumi

16. Ja atbildētājs **iebildumu** iesniedz noteiktajā termiņā, **tiesvedība turpinās** izcelsmes dalībvalsts tiesās atbilstīgi **parasta civilprocesa** noteikumiem, ja vien prasītājs nav lūdzis šādā gadījumā **izbeigt tiesvedību**. (Regulas 17.panta 1.punkts)

Pārceļšanu uz parastu civilprocesu reglamentē izcelsmes dalībvalsts tiesību akti. (Regulas 17.panta 2.punkts)

16. Parādnieka **iebildumi** [..] ir pamats **tiesvedības izbeigšanai** [..]. (CPL 406.⁷panta pirmā daļa)

Lēmums par tiesvedības izbeigšanu [..] sakarā ar parādnieka iebildumiem nav šķērslis prasības celšanai prasības tiesvedības kārtībā. (CPL 406.⁸ panta trešā daļa)

16. Ja nav iespējama lietas izskatīšana saskaņā ar [..] regulu 1896/2006 [..] tiesnesis regulā paredzētajos gadījumos par pieteikuma virzību pieņem lēmumu par lietas ierosināšanu, par atteikumu pieņemt pieteikumu vai par pieteikuma atstāšanu bez virzības. (CPL 131.panta otrā daļa)

Eiropas maksājuma rīkojuma procedūra (1896/2006) - vispārējs ieskats un piemērošanas noteikumi

17. Pēc tam, kad beidzies [.] termiņš [iebildumu izteikšanai], **atbildētājs** ir tiesīgs lūgt Eiropas maksājuma **rīkojuma pārskatīšanu izcelsmes dalībvalsts kompetentā tiesā:**

- ja maksājuma rīkojums izsniegts saskaņā ar 14.pantu un tas netika izsniegts savlaicīgi vai nepārvarama vara kavēja atbildētāju iebilst;
- ja maksājuma rīkojums ir izdots aplami.

(Regulas 20.pants)

17. Ja parādnieks uzskata, ka pieteicēja prasījums nav pamatots pēc būtības, viņš triju mēnešu laikā no lēmuma noraksta nosūtīšanas dienas var **celt prasību** pret kreditoru, lai apstrīdētu prasījumu. Prasība ceļama tiesā šajā likumā noteiktajā kārtībā.
(CPL 406.¹⁰panta pirmā daļa)

17. Lietas jauna izskatīšana sakarā ar nolēmuma pārskatīšanu Eiropas Savienības tiesību normās paredzētajos gadījumos (CPL 60.¹nodaļa)

Eiropas maksājuma rīkojuma procedūra (1896/2006) - vispārējs ieskats un piemērošanas noteikumi

18. Izpildāmu Eiropas maksājuma rīkojumu izpilda ar tādiem pašiem nosacījumiem kā izpildāmos lēmumus, ko izdevusi izpildes dalībvalsts.

Izpildei **citā dalībvalstī** prasītājs šīs dalībvalsts kompetentajai izpildes iestādei iesniedz:

- a) Izpildāmā Eiropas maksājuma rīkojuma kopiju, kas atbilst autentiskuma noteikšanas nosacījumiem,
 - b) vajadzības gadījumā Eiropas maksājuma rīkojuma tulkojumu izpildes dalībvalsts valodā.
- (Regulas 21.pants)

18. Izpildu dokumentu var iesniegt piespiedu izpildei 10 gadu laikā no tiesas vai tiesneša nolēmuma spēkā stāšanās dienas, ja likumā nav noteikti citi **noilguma termiņi**. (CPL 546.panta pirmā daļa)

Tiesu izpildītājs uzsāk izpildu darbības pēc piedzinēja rakstveida **pieteikuma** [...] un pamatojoties uz **izpildu dokumentu**. (CPL 549.panta pirmā daļa)

Izcelsmes dalībvalsts

1. Tiesa izdod **izpildāmu** Eiropas maksājuma rīkojumu (Regulas 18.pants)

Izpildes dalībvalsts

2. Kreditors iesniedz izpildei Eiropas maksājuma rīkojumu (Regulas 21.pants)

4. Parādnieks prasa Eiropas maksājuma rīkojuma pārskatīšanu (Regulas 20.pants)

3. Pēc izpildu darbību uzsākšanas parādnieks uzzina par Eiropas maksājuma rīkojumu, kas izdots pret viņu, vai par izpildes atteikuma pamata esamību

5. Pēc parādnieka pieteikuma ir iespējama izpildes ierobežošana vai apturēšana (Regulas 23.pants) (CPL 644.²; 560. un 559.pants)

4. Pēc parādnieka pieteikuma ir iespējams prasīt izpildes atteikumu (Regulas 22.pants) (CPL 644.³ un 563.pants)

Eiropas maksājuma rīkojuma procedūra (1896/2006) - dalībvalstu paziņojumi regulas piemērošanas jautājumos

Dalībvalstis paziņo Komisijai:

- a)** kurai tiesai ir jurisdikcija izdot Eiropas maksājuma rīkojumu;
- b)** pārskatīšanas procedūru un kompetentās tiesas 20.panta piemērošanas nolūkos;
- c)** par saziņas līdzekļiem, kas apstiprināti Eiropas maksājuma rīkojuma nolūkos un ir pieejami tiesām;
- d)** saskaņā ar 21.panta 2.punkta b)apakšpunktu apstiprinātās valodas.

Paziņoto **informāciju Komisija dara publiski pieejamu**, publicējot to ES OV, un ar **citiem atbilstīgiem līdzekļiem**.
(Regulas 29.pants)

- 1.** Latvijā jurisdikcija izdot Eiropas maksājuma rīkojumus ir vispārējās jurisdikcijas tiesām.
- 2.** Latvijā pārskatīšanas procedūru nosaka Civilprocesa likuma 60.¹nodaļa.
- 3.** Latvijā pieteikumu var iesniegt rakstveidā (papīra formātā) personīgi vai ar pilnvarotas personas starpniecību vai nosūtot pa pastu.
- 4.** Latvija saskaņā ar Regulas 21. panta 2. punkta „b” apakšpunktu Eiropas maksājuma rīkojumu pieņem tikai latviešu valodā.

Eiropas Tiesiskās sadarbības atlants civillietās

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_lv.htm

Eiropas e-tiesiskuma portāls

https://e-justice.europa.eu/content_dynamic_forms-155-lv.do

Paldies par uzmanību!